Ekspertarvamus
Pahnimäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõule ja tsoneeringule

Koostaja: Kark OÜ

Tallinn 2017

Sisukord

Sissejuhatus 3
1. Pahnimäe maastikukaitseala väärtused 6
1.1. Loodusväärtused 6
1.2. Maastik 6
1.3. Muinsuskaitselised väärtused 7
2. Kaitseala moodustamise põhjendatus 8
3. Piiride ja kaitse-eeskirja eelnõu analüüs 9
3.1. Kaitseala välispiir ja tsoneering 9
3.1.1. Tsoneering 9
3.1.2. Välispiir 9
3.2. Kaitse-eeskirja eelnõu analüüs 11
3.2.1. Kaitseala tüüp 11
3.2.2. Kaitse-eesmärk 11
3.2.3. Kaitseala asukoht 12
3.2.4. Kaitseala valitseja 12
3.2.5. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused 12
3.2.6. Kaitsekord 12
3.2.7. Lubatud tegevus 12
3.2.8. Keelatud tegevus 15
3.2.9. Tegevuse kooskõlastamine 17
Kasutatud materjalid 19
Lisa 2. Kaitse-eeskirja eelnõu koos eksperdi poolt tehtud ettepanekutega 20

Sissejuhatus

Rakvere Vallavalitsus on algatanud Pahnimäe maastikukaitseala kohalikul tasandil looduskaitse alla võtmise ning käesoleva ekspertarvamuse on Rakvere Vallavalitsuse tellimusel koostanud Timo Kark. Ekspertiisi eesmärgiks on anda sõltumatu ekspertarvamus kaitseala moodustamise otstarbekusele ning kavandatud tsoneeringu ja piirangute põhjendatusele.

Loodava Pahnimäe maastikukaitseala näol ei ole tegemist uue kaitsealaga. Pahnimäe maastikukaitseala on loodud 1958. aastal Rakvere Rajooni Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee otsusega nr 300 jääaegse pinnamoodustise - Pahnimäe oosi ning muistse linnuse asukoha kaitseks. Pahnimäe ja teiste looduskaitsealade moodustamine oli ajendatud mitmesugustest keskkonnaalastest rikkumisest ning soovist säilitada puid endistes mõisaparkides, huvitavaid pinnavorme ja looduslikult kauneid kohti. Ala võeti kaitse alla kohaliku tasandi loodusobjektina, mille pindala oli 18 ha.

Eesti Vabariigi taasiseseisvumise järel võeti kõik seni kaitse all olnud objektid, sh Pahnimäe kaitseala, riikliku kaitse alla (Ülemnõukogu 23. veebruari 1990. a otsus „Eesti NSV seaduse „Eesti looduse kaitse kohta" kehtestamine"). 9. juulil 1994. a jõustunud kaitstavate loodusobjektide seaduse § 30 lõige 6 sätestas, et kõik enne nimetatud seaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima kuni nimetatud seadusega sätestatud korras uue kaitse-eeskirja rakendamiseni niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus kehtiva seadusega. Sisuliselt annab sama regulatsiooni ka kehtiva looduskaitseseaduse § 91 lõige 1: „Enne selle seaduse jõustumist kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima kuni nimetatud seaduse alusel uue korra kehtestamiseni või kaitsekorra kehtetuks tunnistamiseni". Kuna Pahnimäe kuulus ka muinsuskaitse alla ning tegemist oli piirkondlikult, mitte riiklikult olulise kaitsealaga, siis otsustati senine kaitsekord kehtetuks tunnistada.

Lõpliku otsuse tegemiseks telliti 2008. aastal sõltumatu eksperthinnang (Pärandkoosluste Kaitse Ühingu ekspert Kadri Tali), mis pidi ütlema, kas Pahnimäe maastikukaitsealal leidub riiklikult olulisi loodusväärtusi ning kas ala riikliku looduskaitse alla jätmine on põhjendatud või mitte. Ekspertarvamuse koostamise hetkel, 2008. aastal, leidus alal veel väikeste fragmentidena keskmise geobotaanilise väärtusega pärisaruniite, kuid niidud olid hooldamata ning kohati oli kamar hävitatud. Kaitseala põhjaosa oli kasvanud nooreks lepikuks, kus võis veel leida üksikuid kuuski, remmelgaid, türnpuid ja aimata kunagist puisniidulaadset struktuuri. Kokkuvõttes leidis ekspert, et kaitsealal leiduvad niidud ei oma riiklikult olulist väärtust. Kõige suuremat looduskaitselist väärtust omavad alal vanad türnpuud, kes on pealekasvavate leppade tõttu halvas seisukorras. Nende jämedus jääb kaugelt alla Eesti rekordile. Muid olulisi looduskaitselisi väärtusi endisel linnamäel ei leitud ja kuigi ala on maastikuliselt ja ajalooliselt väärtuslik, piisab sellest, kui see ala jääb muinsuskaitse alla (Tali, 2008).

Ekspertarvamusele tuginedes algatas kaitseala valitseja Pahnimäe kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamise, mille Vabariigi Valitsus kiitis heaks 29. oktoobri 2015. aasta määrusega nr 111 (RT I, 31.10.2015, 3).

Samal aastal tegid valla kodanikud kohalikule omavalitsusele ettepaneku võtta Pahnimägi kohaliku kaitse alla. Rakvere Vallavolikogu algatas Pahnimäe kaitseala kohaliku kaitse alla võtmise menetluse 27. aprillil 2016. aastal otsusega nr 5.

Seega on Pahnimäe kaitseala olnud looduskaitse all 57 aastat ning järjepidev kaitse on taganud ajaloolise linnamäe säilimise. Kohaliku kaitse alla võetav ala pindalaga 19 ha asub Lääne-Viru maakonnas Rakvere vallas Päide ja Veltsi külas (joonis 1).

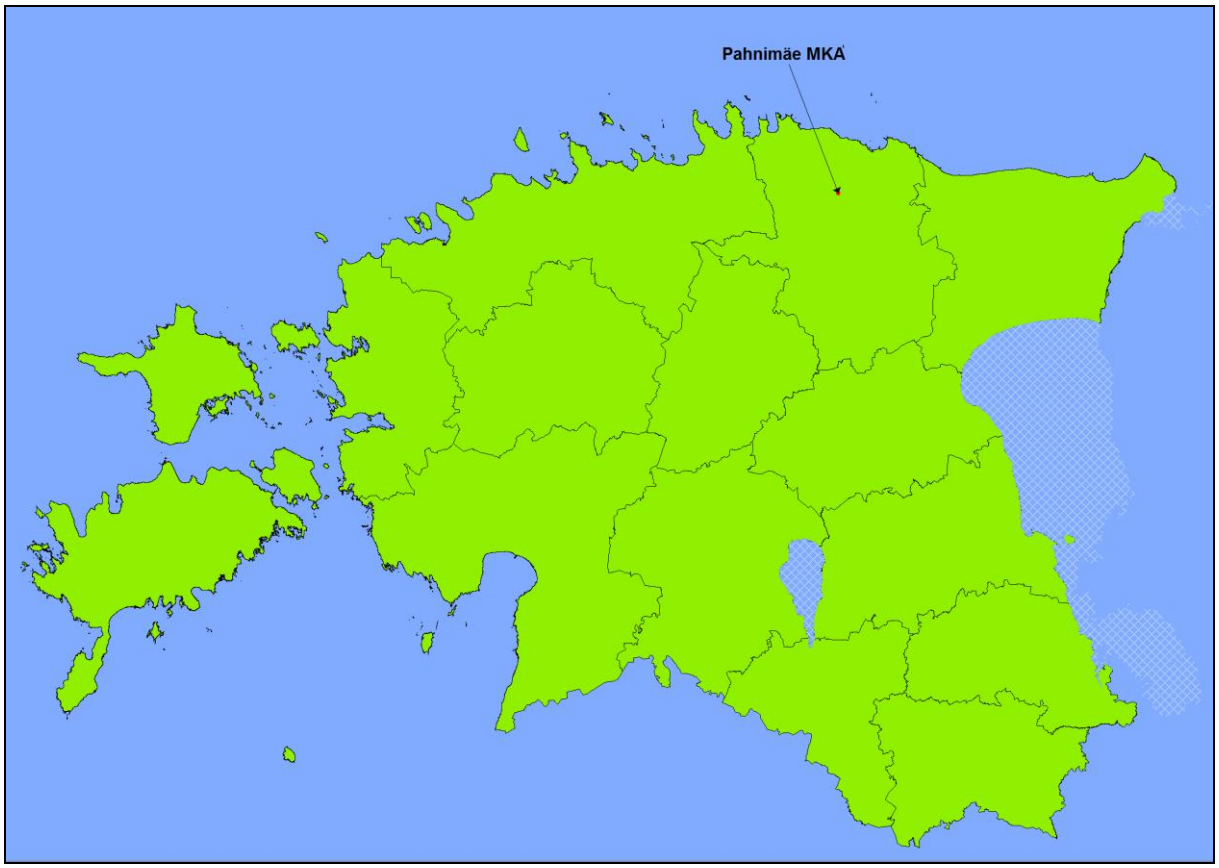

Joonis 1. Pahnimäe MKA asukoht Eestis (aluskaart: Maa-ameti kaart)

Kuna Pahnimäe maastikukaitseala on kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt, siis tulenevalt looduskaitseseadusest kehtib seal piiranguvööndi režiim. Kaitse-eeskirjaga on võimalik looduskaitseseadusest tulenevaid piiranguid leevendada, kuid rangemaid piiranguid kehtestada ei ole võimalik.

Suurema osa kaitsealast moodustavad eramaad. Kaitsealast ligikaudu 13,6 ha (71,6%) jääb eramaadele ning 5,4 ha riigimaale (28,4%). Kokku on täielikult või osaliselt hõlmatud neli kinnistut, millest kolm kuuluvad eraomandisse ning üks riigiomandisse (joonis 2). Kõik kinnistud on maatulundusmaa sihtotstarbega ning valdavalt kaetud metsaga.

Metsaregistri andmetele ja välitöödele tuginedes domineerivad kaitsealal 40-50 aastased lepikud, kus vähesel määral leidub tamme, saart, mändi, kuuske, vahert ja remmelgat. Palju leidub ka kadakat. Suurem osa puistutest on noored või keskealised, kus leidub üksikuid vanemaid puid. Riigimets on takseerimata, kuna kuni 2017. aastani oli keskkonnaregistris märge, et tegemist on jätkuvalt riigiomandis oleva maaga ning sellel puudus katastritunnus.

Tänaseks on vajalikud toimingud tehtud ning kinnistu katastritunnusega 66201:001:0958 kuulub riigile.

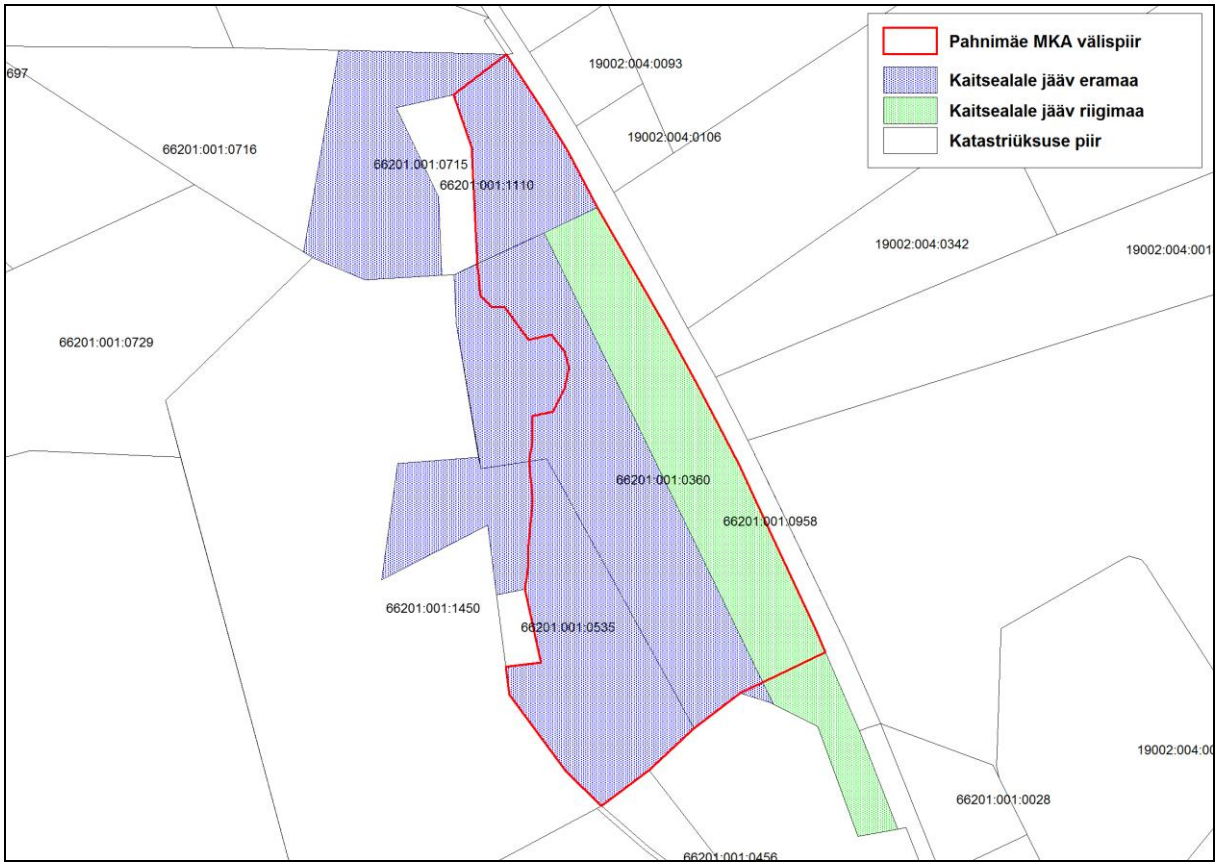

Joonis 2. Pahnimäe MKA maaomandi jaotus (seisuga 07.07.2017)

Eksperthinnangu koostamisel olid alusmaterjalideks:

- Pahnimäe maastikukaitseala riikliku looduskaitse alt välja arvamise ekspertarvamus (Tali, 2008);
- Pahnimäe maastikukaitseala riikliku looduskaitse alt välja arvamise määruse seletuskiri;
- Rakvere Vallavolikogu 27. aprilli 2016. a otsuse Pahnimäe kaitseala kohaliku kaitse alla võtmise kohta;
- Rakvere valla üldplaneering (kehtestatud 21.04.2010);
- Lääne-Viru teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (kinnitatud 18.06.2006);
- Pahnimäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu;
- Pahnimäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu seletuskiri;
- Lääne-Viru maakonna maakatastriüksuste piirid (andmed seisuga juuni 2017);
- Eesti looduse infosüsteemi EELIS andmebaas (andmed seisuga juuni 2017);
- Metsaregister;
- Looduskaitset reguleerivad õigusaktid;
- Kaitsealal tehtud välitööd (10.07.2010).

Eksperthinnangu materjalid koos lisadega on esitatud Rakvere Vallavalitsusele väljatrükina ja digitaalselt.

1. Pahnimäe maastikukaitseala väärtused

1.1. Loodusväärtused

Kaitseala loodust on küllaltki vähe uuritud. 27.04.2016 aastal kaardistati alal III kaitsekategooria taimeliigi aas-karukella (*Pulsatilla pratensis*) ning II kaitsekategooria taimeliigi palu-karukella (*Pulsatilla patens*) kasvukohad. Keskkonnaregistrisse on kantud üksnes palu-karukella kasvukohad ning 2016. aastal leiti kokku 98 isendit (kasvukoha pindala kaitsealal u 0,1 ha).

Madalat looduskaitselist väärtust omasid alal kunagi ka väikesed ja fragmenteeritud keskmise geobotaanilise väärtusega pärisaruniidud, kuid tänaseks on need hooldamata ning valdavalt kinni kasvanud. Ala peamine väärtus seisneb selle maastikulises eripäras ning ajaloolises tähtsuses. Niitude taastamine ei ole otstarbekas, kuid maastikuilme parandamiseks võiks osa nõlvu ja alasid tulevikus avatuna hoida.

1.2. Maastik

Pahnimägi on radiaalne oos, mis asub Koeravere-Rakvere-Pahnimäe ja Paasvere-Mõdriku oossüsteemi põhjapoolses osas, kus oosiga on liitunud ka mõhnastikud. Pahnimäe loode-kagusuunaline pikkus oli algselt umbes 1,5 km, kuid kaevandamise tõttu on sellest säilinud umbes 0,9 ha. Suurimaks ohuks seega kaitseala väärtuste säilimisele on kaevandamine, mis oli ka peamine põhjus miks kaitseala 1958. aastal loodi. 1948. aastal oli Pahnimägi veel terviklik pinnavorm ning 1961. aasta topokaardil on oosi kagu-, lääne- ja loodepoolses osas näha väikesemahulist kaevandust, mis on järk-järgult laienenud tänapäevastesse piiridesse. Sellel perioodil oli ala ka valdavalt lage.

Maastikuliselt tähelepanuväärseim on oosi 0,4 km keskkosa, kus asub ka muinsuskaitse all olev arheoloogiamälestis Kloodi Pahnimägi, mille kaitsevöönd on 50 m. Selles osas ulatub pinnavormi suhteline kõrgus umbes 23 ja absoluutne kõrgus 100 meetrini ning järsemad on edela- ja lõunanõlv.

Pahnimäe kaitseala loodeossa jääb pinnavormi madalam ja laugem osa, kus suhteline kõrgus ulatub umbes 12 ja absoluutne kõrgus 87 meetrini. Sealne pinnavorm on madalam ja laugem ning seda on kaevandamise käigus oluliselt muudetud.

Pahnimäe oosi kagupoolne osa on hävitatud ning see on jäetud kaitsealast välja. Suurema osa sellest alast hõlmab Asfaltbetooni kinnistu (katastritunnus 66201:001:0456, 8,73 ha, sihtotstarve tootmismaa), millel asub Lemminkäinen Eesti AS-i asfaltbetoonitehas.

Oluline on välja tuua, et Lääne-Viru teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt kuulub Pahnimägi rohevõrgustiku K3 rohekoridori hulka ning Rakvere valla 2010. aastal kehtestatud üldplaneering sätestab rohelise võrgustiku sälimise ja toimise üheks kasutamistingimuseks rohevõrgustikus loodusliku pinnavormi sälimise ja olemasolevate looduslike alade sälitamise rohekoridorides. Valla üldplaneeringus on Pahnimägi reserveeritud puhke- ja virgestusmaa eesmärgiga, kus muuhulgas on võimalik läbi viia loodusõppe programme.

Eesti ürglooduse raamatu andmetel on Pahnimäe oos osaliselt toitealaks 0,5 km kaugusel paiknevale Pahnimäe allkikjärvikule.

1.3. Muinsuskaitselised väärtused

Kaitsealal asus linnus, mis on muinsuskaitse all arheoloogiamälestisena „Kloodi Pahnimägi“ (registreerimisnumber 10354, arvel alates 02.12.1997). Kuigi mälestise kaitsevöönd on üksnes 50 meetrit, moodustab see oosiga ajaloolise terviku. Linnus paiknes umbes 1,5 km pikkusel põhja-lõuna-suunalisel vallseljakul. Vallseljak ise jaguneb mitmeks eri suundades kulgevaks haruks, mis on üksteisest eraldatud sügavate nõgudega. Linnusena on kasutatud seljaku peaharu lõunapoolset osa. Läänes oli linnus kaitstud järsu loodusliku nõlvaga ning ida pool jaguneb vallseljak kahte harusse, nii et linnamäe kaitseks moodustus nagu kaks looduslikku valli. Kõige laugjam on looduslik nõlv vallseljaku lõunapoolses otsas.

Põhjapoolses otsas on umbes 7000 m² suurune linnuseõu ülejäänud seljakust eraldatud 1-1,5 m kõrguse valliga, mille ees võib aimata madalat kraavitaolist nõgu. Linnuseõue katab 10-15 cm paksune mustjas põlemisjälgedega kultuurkiht. Mingeid ehitiste jälgi ega tuleasemeid kaevatud osades ei ole avastatud. Leidudest oli 28 käsitsivalmistatud savinõukildu, üks must kiilapinnalise nõu katke ning valli muldkehandi välisküljelt saadud 3.-4. sajandi kuldfooliumiga kaksikhelmes (Tõnisson, 2008).

Kloodi linnamäele on paigaldatud ka mälestuskivi, mille sarnaseid paigaldati 1930. aastatel paljudele linnamägedele üle Eesti (joonis 3).

Joonis 3. Kloodi linnamäele paigaldatud mälestuskivi

Lisaks jäävad kaitsealale Teise maailmasõjaaegne saksa õhutõrje patarei asukoht ja triangulatsioonitorni asukoht (praegu geodeetiline punkt P078).

2. Kaitseala moodustamise põhjendatus

Pahnimäe maastikukaitseala on kaitsealana olnud looduskaitse all alates 1958. aastast kuni 2015. aastani. Suurema osa ajast on ala kuulunud kohaliku kaitse alla kuniks see uue seaduse jõustumisel 1990. aastal riikliku kaitse alla võeti. Kuna alal ei leidu olulisi looduskaitselisi väärtusi, mis oleksid riikliku looduskaitse seisukohalt olulised, siis arvati see 2015. aastal Vabariigi Valitsuse määrusega looduskaitse alt välja. Ala on osaliselt 1997. aastast ka muinsuskaitse all.

2015. aastal tehti kohalikule omavalitsusele ettepanek võtta ala kohaliku kaitse alla ning eksperdi hinnangul on kaitseala moodustamine kohalikul tasandil põhjendatud. Ala peamine väärtus seisneb selle maastikulises ja ajaloolis-kultuurilises eripäras, mida on ametlikult väärtustatud ligi 60 aastat. Eelkõige ongi Pahnimägi oluline kohalikult tasandil ning kaitseala moodustamist toetab ka looduskaitseseaduse § 4 lg 7: **kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks võib olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal.**

Vasavalt Lääne-Viru teemaplaneeringule „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kuulub Pahnimägi ka K3 rohekoridori, kus valla üldplaneeringu kohaselt tuleb säilitada looduslikud pinnavormid ja olemasolevad looduslikud alad. Mõlemad dokumendid on kinnitatud enne Pahnimäe riikliku looduskaitse alt välja arvamist ning kaitseala moodustamine kohalikul tasandil on kooskõlas valla arengudokumentidega.

Selleks, et säilitada ajalooliselt oluline ja eriline maastik – Pahnimäe oos, on kohalik omavalitsus toiminud õigesti ning algatanud ala kaitse alla võtmise kohalikul tasandil. Ala on piirkonnas maastikuliselt ainulaadne ning sellel on oluline muinsuskaitseline väärtus. Kuigi valla üldplaneering ja teemaplaneering toetab Pahnimäe säilimist, siis kaitseala moodustamise ja kaitse-eeskirja kehtestamisega sätestatakse konkreetsed piirangud ala ja seal leiduvate väärtuste säilimiseks.

3. Piiride ja kaitse-eeskirja eelnõu analüüs

3.1. Kaitseala välispiir ja tsoneering

3.1.1. Tsoneering

Kaitseala on kogu ulatuses määratud piiranguvööndisse. Kuna tegemist on kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstava loodusobjektiga, siis saab seal vastavalt looduskaitseseaduse § 44 lõike 1-le rakendada üksnes piiranguvööndi režiimi, mida võib kaitse-eeskirjaga leevendada. Sihtkaitsevööndi või loodusreservaadi kaitsekorda ei ole seal võimalik rakendada. Seega on valitud vöönd asjakohane ja ainuvõimalik.

Kaitseala peamiseks väärtuseks on maastik, mida on võimalik piiranguvööndis edukalt säilitada kehtestades seal vajalikud piirangud (ala peamiseks ohuteguriks on kaevandamine, mis eelnõu kohaselt on põhjendatult keelatud). Seega on piiranguvööndi režiim piisav.

3.1.2. Välispiir

Välja pakutud kaitseala välispiir kulgeb valdavalt mööda maaüksuste piire, mis tagab selle hea jälgitavuse. Osaliselt on kasutatud ka mõttelisi sirgeid ja kõlviku piire, eesmärgiga jätta kaitsealast välja ebasobilikud alad. Välja töötatud piir on loogiline ning tagab olulisemate väärtuste kaitse.

Võrreldes endise kaitseala välispiiriga (kuni 2015. aastani), on kaitseala lääneküljest välja arvatud põllumaa ning osaliselt õueala. Muudatus on põhjendatud ja vajalik, kuna seal ei leidu kaitseala seisukohast olulisi looduskaitselisi ega maastikulisi väärtusi. Kaitseala põhjanurk on samuti kaitsealast välja jäetud, kuigi ala terviklikkuse tagamiseks võiks selle ka kaitsealasse määrata. Lõpliku otsuse teeb kaitseala valitseja.

Kaitseala idaküljes laieneb kaitseala välispiir kuni kinnistu piirideni, mis on mõistlik lahendus, kuna kaitseala välispiir peab võimalused olema looduses tuvastatav. Samuti on see paremini jälgitav kaardilt. Piirimuudatus aitab kaasa maastikuilme säilimisele.

Kokkuvõttes on välja pakutud piir sobilik ning põhjendatud. Ebavajalikud alad on kaitsealast välja arvatud ning ala piiritlemisel on kasutatud looduses või kaardil selgelt tuvastavaid märke/jooni (vt joonis 4).

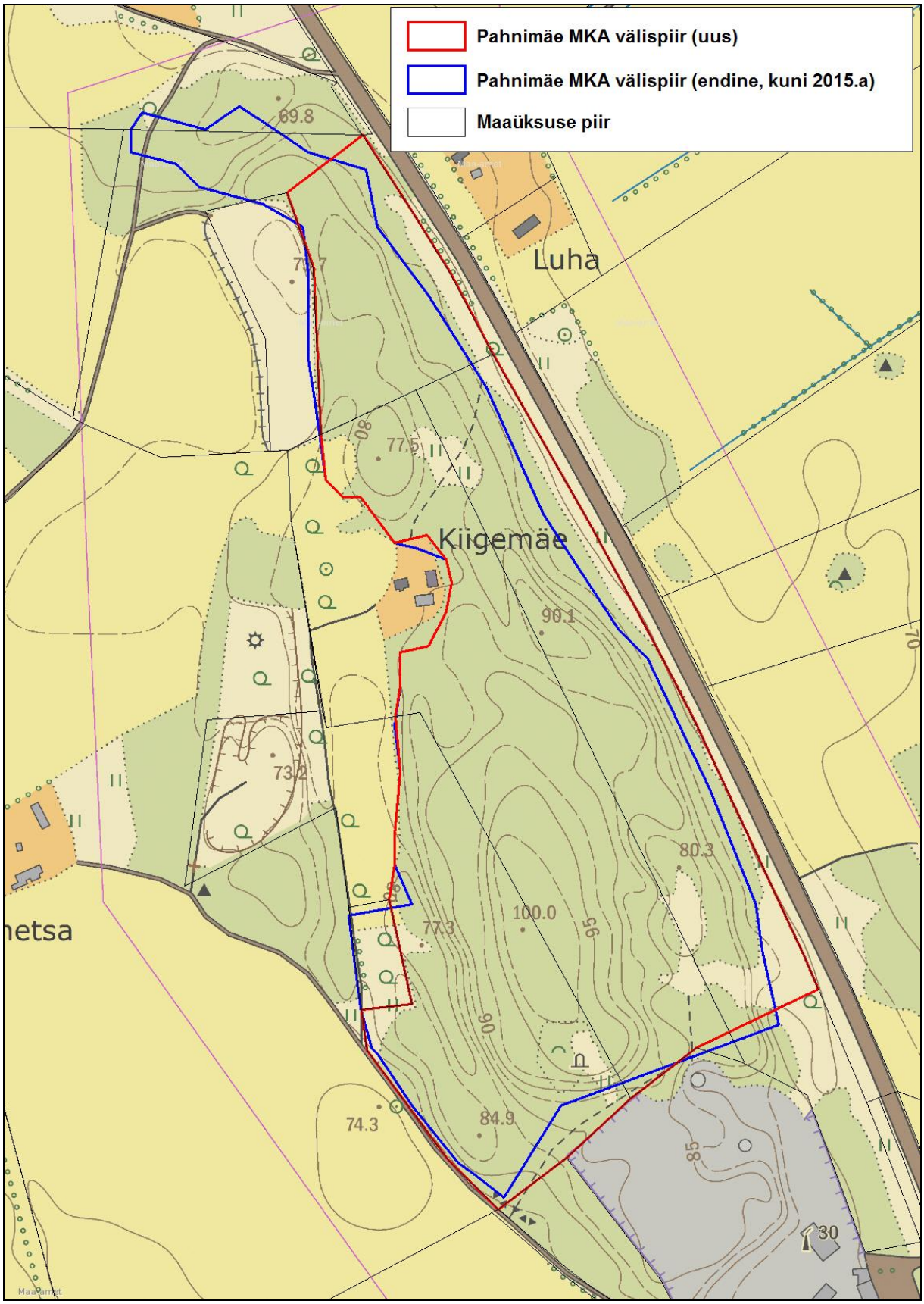

Joonis 4. Pahnimäe MKA välja pakutud välispiir ja kaitseala endine välispiir (aluskaart: Maa-amet)

3.2. Kaitse-eeskirja eelnõu analüüs

3.2.1. Kaitseala tüüp

Pahnimäe maastikukaitseala on algselt loodud jääaegse pinnamoodustise – Pahnimäe oosi ning muistse linnuse asukoha kaitseks. Ala peamine väärtus seisnebki selle maastikulises eripäras ning ajaloolises tähtsuses. Madalat looduskaitselist väärtust omavad alal väikesed ja fragmenteeritud poollooduslikud kooslused, mis tänaseks on valdavalt metsastund ning nende taastamine ei oleks põhjendatud. 2016. aastal kaardistati kaitsealal ka aas-karukella (*Pulsatilla pratensis*) ning palu-karukella (*Pulsatilla patens*) kasvukohad, kuid sõltumata sellest on ala peamiseks väärtuseks pinnavorm ning kaitseala tüübi valik sõltub eelkõige sellest.

Seega on kaitseala tüübiks valitud maastikukaitseala sobiv ning jätkata tuleb Pahnimäe oosi ja muistse linnuse asukoha kaitsmisega.

3.2.2. Kaitse-eesmärk

Kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt on kaitseala kaitse-eesmärgiks:
1) säilitada piirkonna looduse eripära;
2) tagada väärtusliku ajaloo ja kultuuriga ala säilimine;
3) tagada kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse;
4) kujundada ala oluliseks puhke- ja virgestusalaks.

Kuigi kaitse-eesmärgi sõnastuses ei ole otseselt midagi valesti, teeb ekspert ettepaneku tuua eesmärkide loetelus välja looduse eripärana maastik (Pahnimäe oos) ning sellega seotud ajaloolis-kultuuriline pärand. Selliselt saaks kaotada ära teise punkti, kuivõrd see on otseselt seotud maastikuga. Lisaks teeb ekspert ettepaneku eemaldada loetelust „kujundada ala oluliseks puhke- ja virgestusalaks“, kuna tegemist on pigem tegevusega, mitte eesmärgiga.

Ekspert on seisukohal, et kohaliku omavalitsuse ülesanne ei peaks olema kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamine, kuid see võib kaitseala valitseja soovil ala kaitse-eesmärgiks olla. Alalt on leitud II ja III kaitsekategooria taimeliikide kasvukohad.

Uus sõnastus ettepanek on:
Kaitseala kaitse-eesmärk on:
1) kaitsta ja tutvustada piirkonnas erilist pinnavormi (Pahnimäe oos) ning alaga seotud ajaloolis-kultuurilisi väärtusi;
2) tagada kaitsealuste liikide ning nende kasvukohtade kaitse.

Lisaks tuleb selle paragrahvi juurde lisada järgmised punktid:
(3) Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele tervikuna piiranguvööndisse.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

Ettepanekute tegemisel on ekspert võtnud aluseks viimastel aastatel kinnitatud riiklike kaitsealade kaitse-eeskirjad ning sõltumata kaitstava loodusobjekti tüübist, peaksid kaitse-eeskirjad olema oma ülesehituselt ja sõnastuselt sarnased.

3.2.3. Kaitseala asukoht

Eelnõu kohaselt asub kaitseala Päide ja Veltsi külas. **Ekspert teeb ettepaneku punkti täiendada ning sõnastada see järgmiselt: kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Rakvere vallas Päide ja Veltsi külas.**

3.2.4. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Rakvere Vallavalitsus.

3.2.5. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Eelnõus on see paragrahv sõnastatud järgmiselt: kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused on esitatud määruse seletuskirjas.

Ekspert teeb ettepaneku kasutada riiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade sõnastust ning sõnastada see paragrahv järgmiselt:

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:
1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndi piiri kulgemise kohta;
5) kaitsekorra kohta.

Seletuskiri peab sisaldama ülalnimetatud põhjendusi.

3.2.6. Kaitsekord

Kaitsekorra peatükis on välja toodud, et kaitseala ning arheoloogiamälestise ja selle kaitsevööndi kaitsekordade vastuolu korral kohaldatakse arheoloogiamälestise ja selle kaitsevööndi kaitsekorda. Ekspert on seiskohal, et selle sätte lisamine kaitse-eeskirja ei ole asjakohane, kuna kaitsealade kaitse-eeskirjades reguleeritakse looduskaitseseadusest tulenevaid tegevusi ning looduskaitsest lähtuvalt. Teiste valdkondade õigusakte ei ole otstarbekas kaitse-eeskirjas välja tuua, sest need kehtivad nagunii ning nende muutmise korral tuleks hakata muutma ka kaitse-eeskirja. Lisaks – kui tuua välja muinsuskaitseseadus, siis võiks välja tuua ka rida teisi seadusi, millega kaitseala valitseja lubade andmisel peab arvestama – nt ehitusseadus, planeerimiseadus, metsaseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus jmt.

3.2.7. Lubatud tegevus

1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Kaitse-eeskirjaga ei ole piiratud inimeste liikumist ning marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamist. Võttes arvesse alal leiduvaid väärtusi, siis ei oleks piirangute kehtestamine sellisteks tegevusteks ka põhjendatud.

2) Eelnõu kohaselt on kaitsealal lubatud korraldada kuni 50 osalejaga rahvaüritusi ning telkida ja teha lõket paikades, mille kaitseala valitseja on selleks ette valmistanud ja tähistanud. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine ning rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

Selleks, et kaitse-eeskirja oleks lihtsam lugeda ja mõista, teeb ekspert ettepaneku käsitleda rahvaüritusi ning telkimist ja lõkke tegemist eraldi.

Eelnõuga on piiratud rahvaürituste korraldamist nii ettevalmistatud kohtades kui ka ettevalmistamata kohtades, kuid looduskaitseseadus sellist võimalust ei anna. Vastavalt looduskaitseseaduse § 31 lg 2 p 11-le saab piiranguvööndis rahvaürituste korraldamist reguleerida üksnes ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohtades. Lisaks on rahvaürituste korraldamisele ettevalmistamata kohtades sätestatud rangemad reeglid kui näiteks riiklikel kaitsealadel.

Võttes arvesse, et kaitsealal ei leidu tallamistundlikke kooslusi ning ala ei ole massiliselt külastatav, siis võiks lubada kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamist selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas. Eelnõuga seatud piirang oleks kaitseala valitsejale koormav, kuna vastasel juhul tuleks igasugune üritus (sh 5 liikmelise grupiga matkamine) kooskõlastada kaitseala valitsejaga. Leevendus annab lähedalasuvatele koolidele võimaluse teha õuesõpet ning see oleks kooskõlas ka riiklike kaitsealade regulatsiooniga. Liigselt ranged piirangud ei ole põhjendatud, kuna kaitseala peamiseks väärtuseks on maastik ning seal puuduvad tallamistundlikkud kooslused.

Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas tuleb kooskõlastada kaitseala valitsejaga. Rahvaürituste kooskõlastamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas on vajalik eelkõige kaitsealuste liikide kasvukohtade kaitseks ja maastiku kahjustamise vältimiseks. Nõusoleku andmisel saab kaitseala valitseja välistada kaitstavaid liike või maastikku kahjustavate ürituste lubamist.

Sõnastusettepanek: lubatud on kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

Kaitseala valitsja nõusolekul on lubatud rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

Eelnõu kohaselt on lubatud telkida ja teha lõket paikades, mille kaitseala valitseja on selleks ette valmistanud ja tähistanud. Ekspert teeb ettepaneku kasutada teiste kaitse-eeskirjade sõnastust, mille Keskkonnaameti ja Keskkonnaministeeriumi spetsialistid, sh keeletoimetaja on juba välja töötanud.

Sõnastusettepanek: telkimine ja lõkke tegemine on lubatud kohtades, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

Käesoleval hetkel puuduvad kaitsealal ettevalmistatud telkmise ja lõkketegemist kohad ning olulist vajadust nende rajamiseks ka ei ole. Kloodi linnamäele viiva raja alguses ning

linnamäel on ebaseaduslik lõkkekoht, kuid linnamäel võiks tulevikus olla ka ametlik lõkkekoht. Kaitse-eeskiri jätab selleks võimaluse.

3) Eelnõu kohaselt on kaitsealal sõidukiga sõitmine lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Väljaspool teid võib kaitsealal mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõita kaitseala valitseja nõusolekul.

Sõidukiga liiklemise piirangud on vajalikud, et piirata sõidukitega sõitmist väljaspool teid, mis kahjustab olulisel määral pinnast ning rikub maastikuilmet. Ka järjepidev sõitmine rattaga väljaspool teid kahjustab lõpuks pinnast suurel määral, mistõttu tuleb seda piirata.

Arvestades tingimusi, mis looduskaitseseadus (LKS) kaitse-eeskirjade koostamisel sätestab, on vajalik sõidukitega sõitmise regulatsioon ümber sõnastada. Kaitse-eeskirjaga ei ole võimalik piiranguvööndis piirata väljaspool teid sõidukiga sõitmist maatulundusmaal põllu- ja metsamajandustöödel (§ 31 lg 2 p 10). Kõik kaitsealale jäävad kinnistud on maatulundusmaa sihtotstarbega ning piiranguvööndis on vastavalt kaitse-eeskirjale lubatud teha uuendusraiet. Lisaks on vastavalt metsaseadusele võimalik teha valikraiet, hooldusraiet, raadamist ning trassiraiet. Samuti jääb kaitsealale vähesel määral põllumaa kõlvikuga alasid, mis küll tänasel päeval kasutust ei leia, kuid põllumajandustööde tegemise võimalus peab jääma.

Lisaks tuleb kaitse-eeskirja lisada täiendus, mis võimaldab mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõitmist väljaspool teid järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Antud leevendus on reguleeritud looduskaitseseaduse § 30, kuid see kohaldub ka piiranguvööndile.

Erandid on vajalikud, et võimaldada põllumajandus- ja metsamajandamistöid, soodustada teadustegevust, hõlbustada järelevalve, kaitseala valitsemise ja korraldamisega seotud tegevusi.

Lisaks, kuna kaitsealale ei jää sõiduteid ning kaitsealaga piirnevad teed saab kaitsealast välja piiritleda, siis otseselt ei ole vajalik reguleerida sõidukiga sõitmist teedel. Eelnõuga on jäetud võimalus kaitsealale uute teede rajamiseks, kuid ekspert ei näe põhjust miks seda peaks lubama. Piirkonnas asuvatele hoonestusaladele on ligipääsuteed olemas ning uute hoonestuste puhul saaks kasutada olemasolevaid teid või rajada uued teed kaitsealast väljapoole. Uute teede rajamine rikub maastikku ja hävitab kooslusi. Seega teeb ekspert ettepaneku võtta eelnõust välja võimalus uute teede rajamiseks ning sellisel juhul ei ole vajadust reguleerida ka sõidukitega sõitmist teedel.

Sõnastusettepanek: jalgarattaga sõitmine on lubatud radadel. Mootorsõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning maatulundusmaal põllu- ja metsamajandustöödel. Muudel juhtudel võib väljaspool teid mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõita üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

4) Eelnõuga on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ning uuendusraie metsakoosluste kujundamise eesmärgil, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raietehnoloogiale ja -ajale, puidu

kokku- ja väljaveole, raielangi raidmetest puhastamise viisidele ning puistu koosseisule ja täiusele.

Kuna piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud teha liigikaitseks vajalikke tegevusi ka ilma selle punktita, siis seda ei ole vajalik kaitse-eeskirjaga reguleerida. Looduskaitseseadus on jätnud selle võimaluse eelkõige sihtkaitsevööndi regulatsiooni leevendamiseks, mis määratleb selle, kas tegemist on loodusliku või hooldatava sihtkaitsevööndiga. Seega ei ole see punkt siin looduskaitseseadusest tulenevalt asjakohane ega ka vajalik. Lisaks liigikaitselised tegevused ei ole kohaliku omavalitsuse prioriteediks, vaid Keskkonnaameti, kes korraldab liigikaitselisi tegevusi tuginedes liigi tegevuskavadele ja kaitsekorralduskavadele, mis on koostatud ekspertide poolt.

Eelnõuga on lubatud uuendusraie metsakoosluste kujundamise eesmärgil, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raietehnoloogiale ja -ajale, puidu kokku- ja väljaveole, raielangi raidmetest puhastamise viisidele ning puistu koosseisule ja täiusele. Looduskaitseseadus annab võimaluse uuendusraie teostamiseks seada metsaseadusest rangemaid piiranguid, kui see on põhjendatud ning kaitse-eesmärkide saavutamiseks ja loodusväärtuste säilimiseks vajalik. Sellised piirangud tuleb kaitse-eeskirjas konkreetselt välja tuua – nt raie maksimaalne pindala, raieaeg jmt. Kuna metsakooslused ei oma alal kõrget looduskaitselist väärtust ning ajalooliselt on ala olnud lage, siis ei peaks metsade majandamisele seadma metsaseadusest rangemaid piiranguid. Pinnase kaitseks tuleb üksnes lisada punkt, mis keelab puidu kokku- ja väljaveo külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab. Vastav punkt tuleb lisada keelatud tegevuste paragrahvi alla.

Sõnastusettepanek: kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud uuendusraie.

5) Eelnõuga ei ole reguleeritud jahipidamist, mis tähendab, et kaitsealal on jahipidamine keelatud. Kuna kaitseala vahetus läheduses asuvad hooned ja tööstus, siis on mõistetav miks jahipidamist soovitakse keelata. Samas ei ole looduskaitseliselt ühtegi põhjust jahipidamise keelamiseks ning seetõttu teeb ekspert ettepaneku kaitse-eeskirjaga jahipidamist lubada. Muuhulgas võib see osutuda vajalikuks nt vigastatud või ohtliku metslooma laskmiseks/püüdmiseks. Sarnase loogikaga on lähenetud ka nt Kaali maastikukaitseala kaitse-eeskirja koostamisel ning vaatamata sellele, et Kaali on üks külastatavamaid alasid Eestis, siis on kaitsealal jahipidamine lubatud, eelkõige just erandolukorras.

Sõnastusettepanek: kaitsealal on lubatud jahipidamine.

3.2.8. Keelatud tegevus

1) Eelnõu kohaselt on kaitsealal keelatud:
- uue maaparandussüsteemi rajamine;
- maavara kaevandamine;
- puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- biotsiidi ja taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine;
- tee ja tehnovõrgu rajatiste rajamine ning ehitiste püstitamine. Erandina võib kaitseala valitseja nõusolekul rajada teid ja tehnovõrgu rajatisi ning püstitada ehitisi kaitsekorraldus- ja virgestusotstarbeks ning teha olemasolevate rajatiste hooldus- ja remonttöid (sh rekonstrueerida kaitsealaga piirnevate kinnistute olemasolevaid juurdepääsuteid).

Kaitsealal on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine. Veerežiimi muutmine on tavaliselt olulise keskkonnamõjuga tegevus, mis mõjutab kooslusi ja liike negatiivselt. Tegemist on suurt piirkonda hõlmava tegevusega, mille mõju ulatub ka ümbritsevatele aladele. Veerežiimi muutused muudavad kasvukohatingimusi ja seeläbi ka koosluste liigilist koosseisu ja mitmekesisust.

Maaparandusseaduse kohaselt on maaparandussüsteem maatulundusmaa kuivendamiseks ja niisutamiseks ning keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis kantakse maaparandussüsteemide registrisse. Maaparandussüsteemina ei käsitleta väikesemahulist kuivendusvõrku, mis rajatakse õuemaale hoone või hoonestuse teenindamiseks. Seega ei mõjuta piirang väikesemahuliste kuivendusvõrkude rajamist.

Samas ei ole tegemist olulise piiranguga, sest Pahnimäe kaitseala näol on tegemist oosiga, kõrgema kohaga, mis kuivendust ei vaja. Kogu piirkond on küllaltki kuiv ning kaitseala vahetus läheduses maaparandussüsteeme ei leidu.

Kaitsealal on keelatud maavara kaevandamine. Maavara kaevandamine on peamine ohutegur, mis ohustab oosi säilimist. See on ka peamine põhjus, miks Pahnimäe maastikukaitseala 1958. aastal moodustati ning osa oosist on juba maavara kaevandamise tõttu hävitatud. Kui poleks 1958. aastal kaitseala loodud, siis oleks Pahnimäe oos ilmselt juba hävitatud ning sellega seoses oleks hävitatud ka ajalooline linnuse koht. Maavara kaevandamise piirang on vajalik oosi, maastikuilme ning looduslike koosluste säilitamiseks. Maavara kaevandamisega kujundatakse ümber maastikku ning rikutakse maastikuilmet. Samuti võib see mõjutada piirkonna veerežiimi.

Kaitsealal on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, sest see vaesustab looduslikku mitmekesisust ja maastikuilmet. Puhtpuistud ei ole Eesti loodusmaastikule omased.

Kaitsealal on keelatud biotsiidi, väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine. Kuna kaitsealale jääb ka vähesel määral põllumaid, siis teeb ekspert ettepaneku **sõnastuse täiendamiseks: kaitsealal on keelatud biotsiidi, väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine, välja arvatud põllumaal.**

Piirang on põhjendatud, sest biotsiidi, väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine väljaspool põllumaid kahjustab looduslikku tasakaalu, vähendab koosluste mitmekesisust ja liigilist mitmekesisust. Samuti soodustab nende kasutamine osade liikide domineerimist. Põllumaa osas tuleks teha kaitse-eeskirjaga leevendus, kuna nendel aladel ei leidu looduslikke kooslusi.

Kaitsealal on keelatud tee ja tehnovõrgu rajatiste rajamine ning ehitiste püstitamine. Erandina võib kaitseala valitseja nõusolekul rajada teid ja tehnovõrgu rajatisi ning püstitada ehitisi kaitsekorraldus- ja virgestusotstarbeks ning teha olemasolevate rajatiste hooldus- ja remonttöid (sh rekonstrueerida kaitsealaga piirnevate kinnistute olemasolevaid juurdepääsuteid).

Eelnõu sõnastus on lohisev ning segadust tekitav – esimeses lauses on öeldud, et keelatud on tee ja tehnovõrgurajatiste rajamine ning teises lõigus on öeldud, et tee ja tehnovõrurajatise rajamine on siiski erandina lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Ekspert teeb ettepaneku tõsta ehitustegevust käsitlev punkt lubatud tegevuste alla ning käsitleda seda kahe eraldi

punktina. Lisaks teeb ekspert ettepaneku eemaldada lubatud tegevuste alt uute teede rajamine, sest selleks puudub vajadus ning uute teede rajamisega rikutakse maastikku ja hävitatakse kooslusi.

Sõnastusettepanek: kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:
- **tehnovõrgurajatise rajamine, sealhulgas kaitsealaga piirnevate kinnistute olemasolevate juurdepääsuteede rekonstrueerimine;**
- **ehitise püstitamine kaitseala tarbeks, sh virgestusotstarbeks.**

Üldjuhul on kaitsealale uue ehitise püstitamine keelatud, kuna see kahjustab kaitstavat pinnavormi ja rikub maastikuilmet. Lisaks eeldab uue hoonestuse rajamine ka uute kommunikatsioonide rajamist (elekter, vesi, reovesi, teed jmt), mis omakorda põhjustab pinnavormi kujundamist/rikkumist. Erandina on lubatud tehnovõrgurajatise rajamist, et vajadusel varustada ümberkaudseid elanikke vajalike teenustega. Samuti on vajalik lubada ehitiste püstitamist kaitseala tarbeks (nt tähised, infotahvlid jmt) ning kaitseala valitseja on näinud Pahnimäe maastikukaitseala potentsiaalse puhke- ja sportimisalana. Seega on jäetud leevendus puhke- ja sportimisala välja arendamiseks. Väikesemahulised arendused (matkaraja rajamine, infotahvlid, puhkekoht jmt) ei kahjusta pinnavormi ning võimaldavad inimestel looduses viibida, edendada loodusharidust jne.

2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet; koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid; kehtestada detail- ja üldplaneeringut; lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist; anda projekteerimistingimusi; anda ehitusluba; rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

Vastav regulatsioon tuleneb otseselt looduskaitseseaduse § 14 lõikest 1, mis sätestab üldised kitsendused kaitstavatel loodusobjektidel ning kaitse-eeskirjaga ei ole võimalik eelnimetatud piiranguid leevendada. **Eelnõu loetelust on puudu jahiulukite lisasöötmine, mis vastavalt looduskaitseseaduse § 14 lg 1-le on samuti keelatud ning se tuleb lisada kaitse-eeskirja.**

Eelnõuga ei ole reguleeritud üksnes lautri ja paadisilla ehitamist, kuna kaitsealal puuduvad sellised veekogud, kuhu oleks võimalik või vajalik lautrit või paadisilda ehitada. Samal põhjusel ei ole kaitse-eeskirjaga reguleeritud kalapüüki, roo varumist ning veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmist.

3.2.9. Tegevuse kooskõlastamine

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

Tegevuse kooskõlastamise säte tuleneb otseselt looduskaitseseadusest (§ 14) ning kaitse-eeskirjaga ei ole võimalik seda leevendada.

Kasutatud materjalid

1. Keskkonnaregister
2. Kultuurimälestiste register
3. Lääne-Viru teemaplaneering ,,Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“
4. Metsaregister
5. Rakvere valla üldplaneering
6. Riigiteataja
7. Tali, K. 2008. Ekspertiisiakt

Lisa 2. Kaitse-eeskirja eelnõu koos eksperdi poolt tehtud ettepanekutega

Eelnõu

RAKVERE VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Rakvere … …….. 2017 nr …

Pahnimäe maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri.

Määrus kehtestatakse looduskaitseseaduse § § 10 lg 7 ning vallavalitsuse ettepaneku alusel.

1. peatükk
Üldsätted

§ 1. Pahnimäe maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Määrusega võetakse kohaliku kaitse alla Pahnimäe maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*).

(2) Kaitseala kaitse-eesmärk on:
1) kaitsta ja tutvustada piirkonnas erilist pinnavormi (Pahnimäe oos) ning alaga seotud ajaloolis-kultuurilisi väärtusi;
2) tagada kaitsealuste liikide ja nende kasvukohtade kaitse.

(3) Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele tervikuna piiranguvööndisse.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Rakvere vallas Päide ja Veltsi külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndi piir on esitatud kaardil määruse lisas.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Rakvere Vallavalitsus

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:
1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndi piiri kulgemise kohta;
5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk
Kaitsekord

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Kaitsealal on lubatud majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi.

(2) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine.

(4) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud kohtades, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

(5) Lubatud on kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(6) Jalgrattaga sõitmine on lubatud radadel. Mootorsõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning maatulundusmaal põllu- ja metsamajandustöödel. Muudel juhtudel võib väljaspool teid mootorsõiduki ja maastikusõidukiga sõita üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(7) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:
1) uuendusraie;
2) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
3) tehnovõrgurajatiste rajamine, sh kaitsealaga piirnevate kinnistute olemasolevate juurdepääsuteede rekonstrueerimine;
4) ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks, sh virgestusotstarbeks.

§ 6. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:
1) uue maaparandussüsteemi rajamine;

2) maavara kaevandamine;
3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllumaal;
5) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:
1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
3) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
4) lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist;
5) anda projekteerimistingimusi;
6) anda ehitusluba:
7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist;
8) jahiulukeid lisasööta.

§ 7. Tegevuste kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub ……. 2017

§ 9. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Toomas Rajamäe

Vallavolikogu esimees